

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 208/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. arch. J. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 382/2009-343 z 30. decembra 2009 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 83/2010 z 31. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. arch. J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2011 doručená sťažnosť Ing. arch. J. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 382/2009-343 z 30. decembra 2009 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 83/2010 z 31. januára 2011 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je ako žalovaný v prvom rade účastníkom konania pred Okresným súdom Pezinok (ďalej len „okresný súd“) o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeného pod sp. zn. 4 C 919/2008, iniciovaného V. C. (ďalej len „navrhovateľka“). Sťažovateľ sa domáhal zastavenia súdneho konania z dôvodu nedostatku právomoci súdu ako existujúcej neodstrániteľnej prekážky konania. Nedostatok právomoci všeobecného súdu konať a rozhodnúť vo veci odôvodňoval tým, že navrhovateľka si uplatnila nárok vyplývajúci z reštitučných predpisov (zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, resp. zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov), ktoré majú postavenie špeciálnych predpisov (*lex specialis*), a preto majú prednosť pred použitím všeobecných predpisov (*lex generalis*), v tomto prípade pred Občianskym zákonníkom.

Právomoc konať a rozhodnúť vo veci prislúcha podľa sťažovateľa v zmysle reštitučných predpisov príslušnému pozemkovému úradu, a nie súdu. Z toho dôvodu nemá mať súd v zmysle § 7 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) právomoc konať a rozhodnúť vo veci. V priebehu konania navyše vyšlo najavo, že navrhovateľka podala v zmysle reštitučných predpisov Obvodnému pozemkovému úradu v S. (ďalej len „pozemkový úrad“) návrh na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom súdneho konania. Sťažovateľ poukázal na to, že pozemkový úrad toto správne konanie do doby rozhodnutia súdu o určení vlastníckeho práva prerušil.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 919/2008-195 z 2. apríla 2008 (v znení opravného uznesenia okresného súdu sp. zn. 4 C 919/08 z 12. októbra 2009) návrh sťažovateľa na zastavenie konania zamietol. Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľ odvolal.

Krajský súd sa so závermi okresného súdu stotožnil, ale jeho uznesenie ako nadbytočné zrušil. Uviedol, že okresný súd ako súd prvého stupňa správne posúdil otázku právomoci súdu na rozhodnutie o predmetnej žalobe, ale o návrhu sťažovateľa na zastavenie konania nemal vôbec rozhodovať samostatným uznesením z dôvodu hospodárnosti konania. Ak by totiž súd takto rozhodoval o námietkach účastníkov, ktorými sa má zaoberať z úradnej povinnosti, mal by takýto spôsob vedenia konania podľa krajského súdu za následok nenáležité spomaľovanie procesu a dával by účastníkom konania možnosť nevhodným spôsobom zasahovať do efektívneho priebehu konania.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu, ako aj súdu prvého stupňa podal sťažovateľ dovolanie. Navrhol ich zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Okrem iného namietal nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu z dôvodu absencie právnej argumentácie. Namietal tiež nesprávne právne posúdenie otázky právomoci súdu a trval na tom, že súd mal konanie zastaviť. Sťažovateľ zároveň tvrdil, že názor považujúci nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia len za tzv. inú vadu konania, ktorá sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania, je prekonaný. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v súlade s § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP ako neprípustné odmietol.

Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu a napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podal sťažovateľ ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosť po predbežnom prerokovaní prijal na ďalšie konanie a nálezom rozhodol, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ taktiež navrhol, aby ústavný súd napadnuté uznesenie krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ zároveň navrhol, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €. Svoj návrh odôvodnil tým, že *„Predmetné nezákonné rozhodnutia prvostupňového, odvolacieho i dovolacieho súdu u sťažovateľa vyvolali psychický stav neistoty a očakávaní, ako bude vo veci rozhodované. Nezákonnými rozhodnutiami a odopieraním základných práv sťažovateľa zo strany oboch súdov sa neustále zvyšuje neistota sťažovateľa, z doterajšieho postupu súdov pochybuje, či sa ochrany svojich práv niekedy dovoľá. Sťažovateľ spoločne so svojím tímom vynaložil obrovské úsilie pri realizácii svojich zámerov so získanými pozemkami celkom vo výmere 100 ha, ktoré zmysluplne zveľadil a pretvoril a dnes slúžia širokej verejnosti ako športovisko (golfový areál). V neposlednom rade mieru obáv sťažovateľa zvyšuje hodnota vynaložených investícií na realizáciu zámerov na týchto nehnuteľnostiach.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho

pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 382/2009-343 z 30. decembra 2009

Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa so záverom všeobecných súdov, osobitne krajského súdu, podľa ktorého majú všeobecné súdy právomoc konať o návrhu navrhovateľky na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. V súvislosti s týmto podľa sťažovateľa nesprávnym záverom malo dôjsť k porušeniu jeho v sťažnosti označených práv.

Podľa sťažovateľa je „daná právomoc pozemkového úradu na prejednanie nároku navrhovateľky a nie súdu. Poukazujeme na to, že reštitučné predpisy (napr. spomenutý zákon č. 229/1991 Zb. v platnom znení a zákon č. 503/2003 Z. z. v platnom znení) sú *lex specialis* k právnym normám súkromného práva upravujúcim nadobúdanie a zánik vlastníckeho práva, v tomto konkrétnom prípade predovšetkým vo vzťahu k právnej úprave obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 175/1999 reštitučné zákony majú vo vzťahu k Občianskemu zákonníku povahu *legis specialis* za podmienky, že sú dané všetky podmienky pre ich použitie. Z tohto dôvodu nemôže navrhovateľka uplatňovať svoj nárok cestou súdu prostredníctvom určovacej žaloby, a to v zmysle základného právneho princípu *lex specialis derogat legi generali* – tam, kde existuje špeciálna právna úprava, v tomto prípade reštitučné predpisy, nemožno použiť právnú úpravu všeobecnú, v tomto prípade ustanovenia Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. a OSP.“.

Sťažovateľ zastáva názor, že danom prípade boli splnené podmienky na použitie reštitučných zákonov a všeobecné súdy mali rozhodnúť tak, že predmetná vec nepatrí do právomoci súdu, ale príslušného správneho orgánu určeného reštitučným zákonom (pozemkového úradu). Sťažovateľ tvrdí, že napadnutým uznesením krajského súdu bola „svojvoľne“ založená právomoc všeobecných súdov a tento nesprávny právny záver nebol odstránený ani najvyšším súdom v konaní o jeho dovolaní.

Sťažovateľ predovšetkým namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal s argumentáciou uvedenou v jeho rozsiahlom odvolaní, ktorou odôvodňoval záver o nedostatku právomoci všeobecných súdov na konanie. Absenciu argumentácie odvolacieho súdu (ako aj prvostupňového súdu) v tomto smere treba podľa sťažovateľa považovať za prejav arbitrárnosti rozhodnutia.

Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd v napadnutom uznesení „... vôbec neuviedol, či v tomto prípade sú dané podmienky na aplikáciu reštitučných predpisov a či možnosť aplikácie týchto reštitučných predpisov vylučuje možnosť navrhovateľky domáhať sa svojho nároku určujúcou žalobou na súde, neuviedol, či sa zaoberal dôkazmi uvádzanými sťažovateľom a ako sa s nimi vysporiadal... napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako tak rozhodnutie prvostupňového súdu, ktoré mu predchádzalo) má znaky svojvoľného (arbitrárneho) rozhodnutia nielen pre absolútny nedostatok odôvodnenia, ale i z toho dôvodu, že bez akéhokoľvek zdôvodnenia súd rozhodol v priamom rozpore s § 7 ods. 1 OSP a s ustanoveniami reštitučných predpisov.“

Sťažovateľ taktiež namieta, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu sa odchýlilo od doterajšej judikatúry všeobecných súdov (poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. SŽ-o-KS 38/2003). Svoju argumentáciu podporil aj odkazom na rozhodovaciu činnosť českých súdov (najmä stanovisko Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS-st. 21/05 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci sp. zn. 28 Cdo 4733/2008), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; osobitne rozhodnutie vo veci Kopecký proti Slovenskej republike z 28. septembra 2004, sťažnosť č. 44912/98, Jantner proti Slovenskej republike zo 4. marca 2003, sťažnosť č. 39050/97,

Malhous proti Českej republike z 13. decembra 2000, sťažnosť č. 33071/96, a Gratzinger a Gratzingerová proti Českej republike z 10. júla 2002, sťažnosť č. 39794/98). Sťažovateľ sa odvolal aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 130/2007 z 25. februára 2009, podľa ktorého ak vydanie veci možno žiadať podľa reštitučného predpisu, nemožno sa domáhať ochrany vlastníctva podľa všeobecných predpisov.

Sťažovateľ napokon poukázal aj na existenciu iných protichodných rozhodnutí okresného súdu v tej istej veci. Podľa sťažovateľa *«na základe rovnakého právneho dôvodu (výmery o vlastníctve pôdy vydané podľa nar. SNR č. 104/1945 Sb. SNR zo skonfiškovaného nehnuteľného majetku K. E. v katastrálnom území B.) na Okresnom súde v Pezinku je vedených vyše 20 súdnych sporov proti sťažovateľovi a jeho súkromným spoločnostiam. V týchto konaniach si rôzni navrhovatelia – fyzické osoby, spravidla právni nástupcovia pôvodných „prídelcov“ uplatňujú nároky na určenie vlastníckeho práva. V týchto konaniach navrhovatelia predkladajú súdu rovnaké dokumenty a tvrdia rovnaké skutočnosti tak ako v konaní 4 C 919/08, tieto sa odlišujú len označením účastníkov úkonu príp. výmerou pozemkov. Ide teda o podobné prípady, kde aj rozhodnutia súdu s poukazom na vyššie uvedenú zásadu jednotnosti rozhodovacej činnosti musia byť podobné. V jednej z týchto vecí sp. zn. 4 C 967/2008 došlo už k vyhláseniu rozhodnutia (vo forme uznesenia) o zastavení tohto súdneho konania a o postúpení veci na miestne príslušný pozemkový úrad z dôvodu nedostatku právomoci súdu. V tomto prípade súd správne vyložil a aplikoval právne predpisy, rešpektujúc a odvolávajúc sa aj na právny názor skôr vydaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 4 Cdo 130/2007). Rovnako rozhodol súd aj v ďalšom z týchto 20 konaní prebiehajúcich na Okresnom súde Pezinok. a to v konaní pod sp. zn. 4 C 926/2008 o zastavení konania a postúpení veci na miestne príslušný pozemkový úrad z dôvodu nedostatku právomoci súdu, čo riadne odôvodnil (str. 5 a 6 uznesenia). Z uvedeného vyplýva, že v tej istej veci, t. j. vo veci na rovnakom skutkovom a právnom základe tak existujú protichodné súdne rozhodnutia a právne názory, čo je v rozpore s vyššie uvádzanou zásadou jednotnosti rozhodovacej činnosti a to vyvoláva stav právnej neistoty nielen u sťažovateľa, ale vo všeobecnosti vo všetkých obdobných prípadoch.»*

V časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, proti ktorej smerujú námietky sťažovateľa, sa uvádza:

„Pravdivosť v návrhu tvrdených rozhodujúcich skutočností súd skúma dokazovaním, prípadná ich nepravdivosť alebo rozpor so skutočnosťou sa prejaví v rozhodnutí vo veci samej, ktoré je pre navrhovateľa nepriaznivé. Posúdením návrhu navrhovateľky bez podrobného skúmania a vyhodnotenia skutkového a právneho stavu v predmetnej veci patriacemu až rozhodnutiu v merite veci možno konštatovať, že petit jej návrhu je určovacím petitom prípustným podľa ust. § 80 O. s. p., o ktorom má právomoc rozhodnúť práve a len súd. Skutočnosť, že navrhovateľka podala podnet na Obvodný pozemkový úrad o vrátenie vlastníctva k pozemkom podľa ust. zák. č. 503/2003 Z. z. a úrad nerozhodol o zastavení konania pre nespríslušnosť, teda má za to, že je oprávnený v reštitučnej veci konať, nepredstavuje prekážku pre súd rozhodnúť o jej návrhu na určenie vlastníctva. V opačnom prípade by bola súdom spôsobená situácia odopierajúca fyzickej osobe (navrhovateľke) spravodlivosť (denegatio justitiae). Súd v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení ex offio skúma, či sú splnené všetky podmienky konania a teda aj či predmetná vec spadá do právomoci súdov. Ak zistí že do právomoci súdov nespadá, alebo ak má súdnemu konaniu predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu. Toto konanie vykonáva teda z úradnej povinnosti a ak nezistí nedostatok podmienky konania odôvodňujúci zastavenie konania, jednoducho pokračuje v konaní. O svojej právomoci rozhoduje iba v prípade zistenia jej nedostatku, teda ak vec nespadá do právomoci súdov. O tom, že súd právomoc má, súd nerozhoduje, a to ani na návrh účastníka.

Postup súdu prvého stupňa, ktorý z návrhu správne ustálil dostatok právomoci súdu na rozhodnutie o návrhu navrhovateľky, aj keď sa nezaoberal všetkými skutkovými a právnymi námietkami odporcu v 1. rade, ktoré, ako už bolo uvedené, budú predmetom skúmania súdu vo veci samej, nemožno považovať za okolnosť, ktorou by sa odporcovi v 1. rade odňala možnosť konať pred súdom...“

V súvislosti s namietanou nedostatočnosťou a neúplnosťou odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd v celom rozsahu zotrváva na svojej konštantnej judikatúre, podľa ktorej súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a to so zreteľom na to, o aké rozhodnutie ide (meritórne alebo procesné) a v akom štádiu súdneho konania je rozhodnutie vydané. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05, III. ÚS 25/06, IV. ÚS 301/09, IV. ÚS 27/2010).

Ústavný súd už mal možnosť vyjadriť sa ku vzťahu právnej ochrany podľa reštitučných predpisov a ochrany poskytovanej všeobecnými právnymi predpismi (vrátane Občianskeho zákonníka) uplatnenej spôsobom predpokladaným Občianskym súdnym poriadkom.

Ústavný súd konštatoval, že reštitučné predpisy neboli vydané na ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva, ktorého boli nespravodlivo zbavené. Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, dotknutá osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva [podľa nástrojov ochrany vlastníckeho práva – žalôb určovacích, vindikačných (na vydanie vecí), negatívnych a pod.; (III. ÚS 102/04, III. ÚS 178/06, II. ÚS 231/09)].

Ústavný súd taktiež uviedol, že ak by všeobecný súd dospel k jednoznačnému záveru o danosti skutkových dôvodov na ochranu vlastníckeho práva prostredníctvom reštitučných predpisov, potom by určovací žalobu bolo potrebné bez ďalšieho zamietnuť (III. ÚS 279/09). Možnosť zamietnutia tzv. určovacej žaloby je ale potrebné odlíšiť

od otázky, či má všeobecný súd právomoc konať o nároku, ktorý je alebo môže byť súbežne uplatnený aj ako nárok vyplývajúci z reštitučných predpisov. Sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu nerozhodlo meritórne o nároku navrhovateľky na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ale iba potvrdilo právomoc všeobecných súdov konať o tomto nároku a vec rozhodnúť.

Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil právomoc konať a rozhodnúť o nároku, neprejudikoval ale rozhodnutie vo veci samej, teda opodstatnenosť nároku navrhovateľky na určenie vlastníckeho práva. Vzhľadom na úvodné procesné štádium (rozhodovanie o právomoci všeobecného súdu vec prerokovať a rozhodnúť) súdneho konania vo veci samej nemohol dať krajský súd vyčerpávajúcu odpoveď na všetky námietky sťažovateľa uvedené v odvolaní, ak sa netýkali právomoci všeobecných súdov, ale opodstatnenosti návrhu navrhovateľky, ktorá sa skúma až v priebehu konania vo veci samej. Krajský súd napadnuté uznesenie odôvodnil dostatočne vzhľadom na jeho záver o tom, že právomoc súdu na prerokovanie veci samej je daná. Krajský súd taktiež dostatočne objasnil, že s námietkami sťažovateľa sa okresný súd bude musieť vysporiadať v konaní vo veci samej pri rozhodovaní o opodstatnenosti návrhu navrhovateľky a argumenty sťažovateľa tak môžu v pokračovaní konania pred všeobecným súdom viesť k meritórnemu zamietnutiu návrhu navrhovateľky. Podľa ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu obsahuje dostatok dôvodov na svoj záver a nie je ani arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené.

Sťažovateľ namietal aj nejednotnosť rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu v podobných veciach, ako aj okresného súdu v tej istej veci, ale v inom konaní.

V súvislosti s touto námietkou ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napríklad IV. ÚS 75/09, IV. ÚS 499/2011), podľa ktorej neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy je aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, II. ÚS 234/03, IV. ÚS 92/09). Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne

relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre (IV. ÚS 209/2010) v zhode a s poukazom na judikatúru ESĽP konštatoval, „že rozdiely v súdnych rozhodnutiach sú prirodzene obsiahnuté v každom súdnom systéme, ktorý je založený na existencii viacerých nižších súdov s obmedzenou územnou pôsobnosťou“, ale zároveň zdôraznil, že „úlohou najvyššieho súdu je práve usmerňovať tieto protirečivé rozsudky (Zielinski, Pradal, Gonzales a ďalší v. Francúzsko, sťažnosti č. 24846/94 a č. 34165/96 až č. 34173/96, bod 59).

Ústavný súd vo vzťahu k okolnostiam tohto prípadu dodáva, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie súdu. Požiadavka právnej istoty taktiež automaticky neznamena, že sa judikatúra najmä najvyššieho súdu nemôže vyvíjať, resp. že v prípade, ak je prijaté ojedinelé rozhodnutie vybočujúce z doterajšej línie rozhodovacej praxe sa konajúci súd nemôže vrátiť na pôvodnú líniu rozhodovacej činnosti.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa napadnutým uznesením odchytil od rozhodovacej činnosti, osobitne od rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. SŽ-o-KS 38/2003 a od rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 130/2007 z 25. februára 2009. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ani jeden z uvedených rozsudkov najvyššieho súdu sa vecne netýka právomoci (alebo nedostatku právomoci) všeobecných súdov rozhodovať o žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré môžu byť predmetom vydania podľa reštitučných predpisov, ale o opodstatnenosti tohto nároku na určenie vlastníckeho práva. Najmä rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 130/2007 z 25. februára 2009, podľa ktorého možnosť uplatniť nárok na vydanie veci v rámci reštitučných predpisov vylučuje uplatnenie si nároku podľa všeobecných predpisov, má podľa najvyššieho súdu viesť k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva (pozri aj III. ÚS 279/09). Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu tak nevedie k záveru o nedostatku právomoci všeobecných súdov konať a rozhodnúť o nároku na určenie vlastníckeho práva, ale týka sa naliehavého právneho záujmu na tomto určení. Ústavný súd

ďalej uvádza, že ani sťažovateľom uvedená judikatúra českých súdov či rozhodovacia činnosť ESLP (Kopecký proti Slovenskej republike, Jantner proti Slovenskej republike, Malhous proti Českej republike a Gratzinger a Gratzingerová proti Českej republike) sa netýka otázky právomoci všeobecných súdov konať vo veci žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom ochrany aj v zmysle reštitučných predpisov, a to bez ohľadu na mieru záväznosti tejto judikatúry vo vnútroštátnom právnom poriadku Slovenskej republiky.

Ústavný súd zároveň uvádza, že najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4 Cdo 318/2008 z 29. septembra 2009, na ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti taktiež poukazuje, explicitne vyslovuje názor vecne zhodný s názorom krajského súdu v napadnutom uznesení, podľa ktorého žaloba, ktorou sa navrhovateľ dovoľáva určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, spadá do právomoci všeobecných súdov, hoci o reštitučnom nároku navrhovateľa už bolo právoplatne rozhodnuté príslušným správny orgánom.

Vo vzťahu k nejednotnej rozhodovacej činnosti okresného súdu v tej istej veci ústavný súd pripomína, že právna úprava občianskeho súdneho konania predpokladá aj mechanizmy, ktoré napravia prípadnú nejednotnosť v rozhodovacej činnosti nižších súdov pri rozhodovaní v tej istej veci. Ojedinelá rozhodovacia činnosť súdu nižšej inštancie (v tomto prípade okresného súdu) nezakladá ochrany hodnú pozíciu právnej istoty sťažovateľa vo vzťahu k rozhodnutiam súdov vyššej inštancie. Skutočnosť, že napadnuté uznesenie krajského súdu sa odlišuje od iného rozhodnutia okresného súdu, hoci sa obe tieto rozhodnutia, ako uvádza sťažovateľ, týkajú tej istej veci, nemôže viesť sama osebe k záveru o ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

V zmysle uvedeného možno považovať odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu za dostatočné a ústavne konformné a sťažovateľ ani nepreukázal, že by osobitne vybočovalo z inak ustálenej rozhodovacej praxe. Nevykazuje znaky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Rozhodnutie krajského súdu obsahuje dostatok právnych záverov na jeho výrok a ústavný súd nezistil ani to, že by závery, ku ktorým dospel, boli svojvoľné. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže

sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Vzhľadom na to uzavrel, že argumentácia sťažovateľa o namietanom porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neumožňuje dospieť k záveru o takom pochybení zo strany krajského súdu, z ktorého by bolo možné vyvodzovať vecnú súvislosť s namietaným porušením označených práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Tvrdenia sťažovateľa preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho konania, ktoré neskončilo podľa jeho predstáv, čo však nemožno spájať s porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd ďalej skúmal, či napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu ďalších sťažovateľom označených práv.

Sťažovateľ tvrdí, že v dôsledku napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým sa potvrdila právomoc všeobecných súdov vec prerokovať, malo byť porušené nielen jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj jeho základné právo na rovné postavenie účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 37 ods. 3 listiny a právo podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní.

Podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje... o jeho právach a povinnostiach...

Podľa sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením rozhodol, že „... bez ďalšieho o existencii právomoci súdu rozhodnúť o nároku navrhovateľky... (čím priznal)... navrhovateľke viac práv a viac ochrany ako jej zaručuje ústava v čl. 46 ods. 1 a OSP v § 7

ods. 1, a to na úkor sťažovateľa, ktorého postavenie pred súdom týmto zjavne znevýhodnili... Nakoľko sa však odvolací súd argumentmi uvádzanými vo vyjadreniach, či v opravných prostriedkoch sťažovateľa vôbec nezaoberal a v rozhodnutí použil svojvoľný výklad ustanovení právneho poriadku v neprospech sťažovateľa, odňal sťažovateľovi jediný prostriedok obrany, resp. spôsobil, že tento prostriedok nemožno považovať za účinný spôsob ochrany práv sťažovateľa...“.

Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95). Spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa okrem iného (a predovšetkým) princíp „rovnosti zbraní“, t. j. princíp, že každá strana v procese musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a že žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane (rozsudok ESĽP vo veci Delcourt proti Belgicku zo 17. januára 1970, vo veci Dombo Beheer B. V. proti Holandsku z 27. októbra 1993 a pod.). Ústava v citovanom čl. 47 ods. 3 garantuje rovnosť účastníkov v konaní pred súdom. Požiadavka spravodlivého procesu obsahuje zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane (IV. ÚS 211/07, III. ÚS 139/08).

Napadnutým uznesením krajského súdu sa potvrdila právomoc konať pred všeobecnými súdmi, čím sa umožnila realizácia práv na súdnu ochranu všetkým účastníkom konania. Postup a rozhodnutie súdu, ktoré zákon predpokladá a ktoré účastníkom sporu umožňujú realizovať svoje procesné práva, sám osebe nepriznáva žiadnemu z účastníkov viac práv ako priznáva druhému účastníkovi. Skutočnosť, že postup a rozhodnutie súdu nezodpovedá predstavám sťažovateľa, ešte neznamená, že bolo navrhovateľke priznaných viac práv, a teda ani to, že by si účastníci konania neboli rovní. Takýmto postupom a napadnutým uznesením krajského súdu splňajúcim podmienky dostatočne odôvodneného rozhodnutia nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv účastníkov na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (čl. 37 ods. 3 listiny) či práva podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu.

Podľa sťažovateľa došlo nesprávnym potvrdením právomoci všeobecných súdov konať vo veci navrhovateľkou uplatneného nároku aj k porušeniu jeho práva na pokojné užívanie majetku garantovaného v čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, a to bez akéhokoľvek zákonného podkladu. V spojitosti s tým sťažovateľ uviedol, že *„... výklad všeobecných predpisov odvolacím súdom v napadnutom uznesení vedie k rozšíreniu reštitúcií nad rámec nárokov vyplývajúcich z reštitučných predpisov a vedie k šíreniu právnej neistoty. Podľa nášho názoru však neexistuje žiadna legitímna nádej (legitímne očakávanie) navrhovateľky na vydanie nehnuteľností – pozemkov.“*

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, IV. ÚS 396/08), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu) by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a porušením základných práv sťažovateľa upravených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a v čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny a ani práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru či

podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Nad rámec uvedeného ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že napadnutým uznesením krajského súdu sa nerozhodlo meritórne o uplatnenom nároku navrhovateľky, a teda ani nemohlo byť rozhodnuté o vlastníckom práve navrhovateľky nad rozsah „*nárokov vyplývajúcich z reštitučných predpisov*“. Napadnutým uznesením krajského súdu došlo vo svojej podstate iba k potvrdeniu právomoci konať o uplatnenom nároku, nie však k vecnému potvrdeniu tohto nároku. Okolnosti danej veci, ktoré sa v rámci konania pred všeobecnými súdmi ustália, môžu viesť k tomu, že námietky uvedené sťažovateľom budú všeobecným súdom posudzované ako rozhodujúce pre opodstatnenosť uplatneného nároku navrhovateľky (m. m. III. ÚS 279/09).

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 83/2010 z 31. januára 2011

Sťažovateľ sťažnosťou napadol aj uznesenie najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd ako súd dovolací odmietol jeho dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, čím

malo byť porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ tvrdil, že „Arbitrárne je i napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 83/2010, ktorým najvyšší súd zároveň porušil zásadu jednotnosti rozhodovacej činnosti. Najvyšší súd v predmetnom uznesení rozhodol o neprípustnosti dovolania sťažovateľa. Najvyšší súd týmto uznesením rozhodol a rozhodnutie odôvodnil v rozpore so skoršími rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, najmä sp. zn. 2 Cdo 170/2005 a 4 Cdo 171/2005 bez toho, aby nemožnosť použitia týchto judikátov odôvodnil. A to napriek tomu, že rozhodnutie 4 Cdo 171/2005 sťažovateľ výslovne vo svojom dovolaní citoval a k dovolaniu ho priložil. Z uvedeného dôvodu následne najvyšší súd už vôbec neskúmal obsah a dôvody dovolania sťažovateľa.“

Podstatou námietok sťažovateľa je jeho nesúhlas s interpretáciou § 237 písm. f) OSP najvyšším súdom vymedzujúceho podmienky prípustnosti dovolania. Podľa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezakladá nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, ale mohlo by predstavovať len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP, ktorá sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa týmto právnym názorom vyjadreným v napadnutom uznesení odchýlil od iných svojich predchádzajúcich rozhodnutí v obdobných veciach (najmä rozhodnutia najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Cdo 170/2005 a sp. zn. 4 Cdo 171/2005), v ktorých naopak založil prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP na nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Ústavný súd už vo svojej stabilnej rozhodovacej činnosti uviedol, že vada konania podľa § 237 písm. f) OSP znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06, IV. ÚS 499/2011). Ústava neupravuje, aké dôsledky majú prípady porušenia práva na súdnu ochranu a jednotlivé procesné pochybenia, ku ktorým dochádza v konaní pred súdmi, ani neustanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky

súdny poriadok, ktorý predpokladá aj možnosť vzniku procesných pochybení v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky pochybení upravuje tento procesný kódex aj podmienky, za ktorých možno procesné nesprávnosti napraviť v dovolacom konaní. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania podľa § 237, pričom vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP. Aj niektorým ďalším vadám inej procesnej povahy majúcom za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam, avšak – na rozdiel od taxatívne vymenovaných vád – (len) v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod [pozri § 241 ods. 2 písm. b) OSP], ktorý možno uplatniť iba v takom dovolaní, ktoré je procesne prípustné [vada takejto povahy sama osebe však prípustnosť dovolania nezakladá (nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 142/09-32 z 9. apríla 2009)]. Ústavný súd v spojitosti s uvedeným ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd (napr. IV. ÚS 238/07).

So zreteľom na právne závery ústavného súdu zaujaté v niektorých jeho nálezoch (II. ÚS 261/06, I. ÚS 393/08 a I. ÚS 342/2010) treba dodať, že je vždy vecou individuálneho posúdenia v každom jednotlivom prípade, aké dôsledky majú procesné nedostatky, ku ktorým došlo v postupe súdov v rámci občianskeho súdneho konania (II. ÚS 148/09). Keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno výnimočne (len v osobitne zákonom ustanovených prípadoch) napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré už nadobudlo atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti, dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle ku stretu dvoch do určitej miery protichodných (verejných) záujmov, a to záujmu na ochrane základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a záujmu na ochrane právnej istoty ako ústavného princípu vyplývajúceho z čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty, ktorý čiastočne „obmedzuje“ právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené základné práva (m. m. II. ÚS 148/09).

Najvyšší súd preto v okolnostiach danej veci nemohol brať na zreteľ len sťažovateľom zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať aj na to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty vyplývajúcim z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu. Najvyšší súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo sťažovateľom namietaný nedostatok odôvodnenia rozsudku krajského súdu (ako aj okresného súdu) nevykazoval podľa jeho názoru znaky odňatia možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP. Z priložených príloh totiž vyplýva, že krajský súd uviedol rozhodujúci skutkový stav vychádzajúci z uznesenia okresného súdu, stanoviská oboch procesných strán k prerokúvanej veci, obsah odvolania a citoval právne predpisy aplikované na prípad, z ktorých vyvodil svoje právne závery. Krajský súd svoje právne závery podľa názoru ústavného súdu aj náležite vysvetlil.

Najvyšší súd tak vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k názoru, že závery krajského súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a že odôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 OSP). Za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno považovať to, že krajský súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sťažovateľa.

Ústavný súd už posudzoval prípady, v ktorých sťažovatelia (podobne ako sťažovateľ v tomto konaní) namietali, že reštriktívnym výkladom prípustnosti dovolania sa najvyšší súd odkláňa od svojej skoršej rozhodovacej činnosti (IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011). Ústavný súd v týchto prípadoch skúmal, či najvyšší súd ponúkol dostatok presvedčivých dôvodov na svoj záver, a to najmä v súvislosti s už uvedeným princípom právnej istoty a so záujmom na jednotnom rozhodovaní vo veci. Ústavný súd nevidí dôvod odchýliť sa od uvedenej línie rozhodovacej činnosti, navyše, ak najvyšší súd opakuje svoje odôvodnenie, ktoré bolo ústavným súdom preskúmané v konaniach o týchto skorších sťažnostiach.

Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení venoval námietke sťažovateľa týkajúcej sa reštriktívneho výkladu prípustnosti dovolania v tejto časti odôvodnenia:

«Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v zmysle ktorého „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Dovolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného 1) (sťažovateľa, pozn.), že je neudržateľný názor zaujatý v judikáte R 111/1998. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel v predmetnej veci k záveru, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f) OSP. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z ďalších rozhodnutí iných senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porovnaj napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 338/2009). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí iných senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 3 Cdo 338/2009, 4 MCdo 310/2009 a 5 Cdo 290/2009).»

Tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru, poukazujúc na judikát publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, nemožno v danom prípade považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené namietané uznesenie najvyššieho súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a v danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že

sťažovateľ sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory najvyššieho súdu svojimi vlastnými (pozri aj IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011).

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2012